

Bytosti
schopné zemřít

Francouzští prokletí básníci 20. století

Světová próza

fra

Bytosti schopné zemřít

Světová próza

fra

fra

Bytosti schopné zemřít
Francouzští prokletí básníci 20. století

Bytosti
schopné zemřít
Francouzští
prokletí básníci
20. století

Uspořádali a přeložili
Václav Jamek, Erik Lukavský
a Petr Zavadil

fra

Kniha vychází s podporou
Ministerstva kultury ČR

Světová poezie

Bytosti schopné zemřít

Francouzští prokletí básníci 20. století

Z francouzských originálů vybrali a přeložili

Václav Jamek, Erik Lukavský a Petr Zavadil

Reprodukce na obálce Alén Diviš,

Vzpomínka na zeď v cele, 1941–1943

Jako eknihu vydalo roku 2019 Fra,

Šafaříkova 15, Praha 2, www.fra.cz

Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2008, 2019

Texts © All rights reserved, 2008

Translation, selection © Václav Jamek,

Erik Lukavský, Petr Zavadil, 2008

Cover artwork © Vojenský historický ústav, 2008

ISBN 978-80-86603-36-0

ISBN 978-80-7521-110-1 (Pdf)

ISBN 978-80-7521-111-8 (ePub)

ISBN 978-80-7521-112-5 (Mobi)

Obsah

JACQUES PREVEL

Ani stín ani světlo 17

Pokud ještě není 18

Vy kteří víte že už jsem žil 19

Jako přízračný vítr 20

Vzpomenu 21

Když jsem 22

Neodbytný labyrint 23

Kamenná křídla 24

Najít se za deset let 25

Claude nenarodil jsem se 26

V čase 27

I 28

II 29

Všichni naši přátelé jsou mrtví 30

V úsvitu zúženém 31

Zed' která se ve mně 32

Odmítám 33

Jsi jako mrak 34

Jsem člověk 35

Co zaduní 36

Pustá pláň 37

Tahle divokost 38

Mrazivý vítr 39

Není to snad 40

Vyprávěl jsem ti 41

Ať se konečně rozpálí 42

Závěť 43

Spatřil jsem 44

Ne už nechci 45

Každé ráno 46

Směji se 47

GILBERTE H. DALLASOVÁ

A	51
B	52
C	53
D	54
E	55
F	56
G	57
H	58
I	59
J	60
L	61
M	62
N	63
O	64
P	65
Q	66
R	67
S	68
T	69
U	70
V	71
W	72
X	73
Y	74
Z	75

GÉRALD NEVEU

Paměť 79

Někde 80

Ze dna slz 81

... Zrcadlo 82

Větrná růžice 83

Neumírám ze šlechetných důvodů 85

Obřad	86
Zrodil jsem se z aloe	87
Touha	88
Vědomí	89
Skutečná modrá	90
Ulice	91
Kamenné zrcadlo	92
Zvlněná krajina	94
Němá serenáda	95
Kdybys poznala	97
Dlouhý stín	99
Noc bez umírání	100
Temná výheň	101
Zahrada	103
Insomnie	105
Sestup	106
Palimpsest	107
Proč	108
Vděk	109
V mém životě	110
Reflexe	112
Procházka	113
Dnešní noc	114
Poledne	116

STANISLAS RODANSKI

Blahoslavené předpeklí!	121
Vertikální noc	122
Cizinci	123
Úzkost	125
Nadbytečné nebytí	126
ASTU – <i>jež víc je</i>	131
Můj začátek a konec	133
Montgolfiéra potopy	134

Za zemí	136
Časový plán	137
Navštívení	138
Sloveso být	139
První osoba	140
<i>Šílené přátelství</i>	141
<i>Noc mi stoupá do hlavy</i>	142
<i>Alkohol</i>	143
<i>Jsem sám</i>	145
Má ústa co chcete	146
Poznej si svou samotu	147
Prométheus	149

ROGER-ARNOULD RIVIÈRE

<i>Ó vy dlouhé</i>	157
<i>Tady se</i>	158
<i>Nedostupná vášni</i>	159
<i>Tvé nádherné ruce</i>	160
<i>Byl jsem</i>	161
<i>Na mé vybledlé</i>	162
<i>Cáre křeči</i>	163
<i>Abstrúzní básníci</i>	164
Tvá obřezaná noc	165
Oblíbená kniha	166
<i>Když jsi se prosmýkla</i>	167
Soudci	168
Sestra-zbraň	169
<i>Lebko z chlípného</i>	170
Mrtvá sezóna	171
Štěrkovina	172
Královský hvozd	173
Báseň	174
Báseň o trhlíně	175

Smrt 182

Znám pohlázení 183

JEAN-PIERRE DUPREY

Zpoza vlků 187

Výkřik 188

Pohyb 189

Step zásvětí 190

Spojité stavy kovu v běžném ohně padání 193

Březnový šafrán 195

Popelečná růže 196

Bylo to 197

Solná luna 200

Únik času 207

První noc 208

První den 209

Druhá noc 210

Druhý den 211

Třetí noc 212

Třetí den 213

Čtvrtá noc 214

Čtvrtý den 215

Pátá noc 218

Pátý den 219

Šestá noc 220

Šestý den 221

Potom 222

Černé zdraví 223

Silné noci 225

Poslední noc 226

Z veliké dálky od slunce 227

Do správných úst 228

To 229

FRANCIS GIAUQUE	
<i>nahořklý lektvar ticha</i>	233
<i>úzkosti</i>	234
<i>ty skály tyčící se proti nebi</i>	235
<i>krácíme ustříc</i>	236
<i>podzimní křižovatka</i>	237
<i>budu tesat do rozžhaveného kamene</i>	238
<i>rybář třpytu jedinečné hvězdy</i>	239
<i>do výhně smutku</i>	240
<i>tvář zapomnění</i>	241
<i>vytrhl jsem ústa</i>	242
<i>planoucí rány</i>	243
<i>ležím v písku</i>	244
<i>fontány</i>	245
<i>noc</i>	246
Matka	247
Pán	248
<i>úzkost</i>	249
<i>za nepřístupnou</i>	250
<i>zapomeň na její hlas</i>	251
Kliniky	252
<i>jako bouře</i>	256
<i>pod přívalem krve</i>	257
<i>žárlivý na volání kytar</i>	258
<i>zaříd' aby mé tělo</i>	259
<i>nevíš nic o mé úzkosti</i>	260
<i>děkuji za odmítnutou lásku</i>	261
<i>„Skutečný život je pryč“</i>	265
<i>až umřu</i>	266
<i>hodiny zoufalství</i>	267
<i>lásko již nemohu opěvovat</i>	268

JEAN-PHILIPPE SALABREUIL

Chůze ke smrti	271
Vánoce 1963	273
Nyní svět	274
Na poli temnot	276
Malá listopadová řeč	277
Javor a já	279
Říše odpuštění	281
Černá tráva v srdci	282
Okraj lesa a extáze	283
Konec šílené noci	284
Pohřbitelný úsvit	285
Snivý konec zimy	287
Úsvit	289
Předzvěst naléhavosti	291
Ozářená hora	293
Zpěv divokého šílenství	295
Dokonce v cizím kraji	297
Dítě horečky života	299
V samozřejmosti temnot	301
A já pochopil	303
Náhrobek na nebi	305
Přísná voda	306
Krátké přísvity posledního slunce	308

Ediční poznámka 311

9.13

JACQUES PREVEL (1915–1951) Píše svůj život a žije tím, co píše. Poezie je pro něj jedinou možností, jak pochopit podivnou propast, která ho dělí od ostatních. Svého mistra nalézá v Antoninu Artaudovi, který mu v blázinci diktuje své šílené vize a ani si nevšimá Prevelova drsného kašle. Prevel chrlí své básně stejně jako krev z plic, když umírá v náručí své milované Jenny.

Ani stín ani světlo

Jen zpustošené dny a roztráštěný čas

Ani stín ani světlo

Jen zpustošené nebe

Ztěžklé neklidem úzkostí a neskutečnem

Ve mně.

Ani stín ani světlo

Jen strach roků jež brázdí moji tvář

A smutného mě znehybňují v čase

Ani Láska ani Sláva

Ani naděje Nadání

Dokonce ani jistota cesty vstříc

Prázdnostě a tichu

Dokonce ani jistota rozkoše z podzimu

Nic, jen výhost

Dokonce ani šelest větru dokonce ani déšť

Dokonce ani šťastné odměření tajné marné
touhy

Ani stín ani světlo

Jen nepokoj a roztráštěný čas

Ve mně.

Pokud ještě není známý můj hlas
Pak je vše ztracené než to znovu nastalo
Pak je také vše trpělivé
A já se znovu musel učit slunce a noc.
Tam odtud
Jsem přinesl jen ticho
A musel jsem se znovu učit slova jež je třeba
říkat
A postavit si stranou svět
S utichlým dozvukem toho druhého který už
není
Se silou jeho ztracené radosti
Když Čas neměl žádnou moc
Dlouho jsem musel žít svůj život aniž jsem ho
chápal
Narážet na mrtvé
Namáhavě je odstraňovat z cesty
Než jsem přistoupil na jejich noc a pochopil
jejich přítomnost.

Vy kteří víte že už jsem žil
Vy chápete dosah mých gest
A dáváte smysl mým slovům
Vy kteří víte že přicházím z noci
Vy kteří víte že jdu do noci
A že jsem mezi mrtvými vědomě mrtvý
Vy znáte mé radosti i mé bolesti
A Zlo jež mi jeden za druhým požírá dny
Vy jste mi vyjevili tvary a obřady
A to málo čím jsem a všechno co jsem
A mluvili jsem při vědomí toho co jsme:
Naše stíny naslouchaly kolem nás
A podávaly o nás svědectví jako o prudkých
světlech.

Jako přízračný vítr

Vítr který se omílá o slehlou trávu
Zní tvůj hlas a mate mě
A jeho křik vyhlašuje všechno co jsem znal
Nespoutanost, radost a ticho a bolest
A můj ukřižovaný život rozptýlený v čase
Tvýma rukama rozdaný našemu zastřenému bytí
A vyprávěný mou tváří a vyprávěný tvou tváří.
A vzpomínám si na stesky
Ty okřídlené stvůry velkých odjezdů
Jež zatemnily nebe a uvrhly nás do noci
A ve svých spárech nás odnesly do země
Kde jsme byli lidmi
Vztyčení a bez tváře.

30. SRPNA 1943

Vzpomenu si na tebe
Jako se vzpomíná na neštěstí
Jako se vzpomíná na velké prostory
Jako se vzpomíná na moře
Udeřilas mě a má krev načrtla tvou tvář
Udeřil jsem tě a tvá krev načrtla mou tvář
Poznali jsme radost
Přišla jsi a svět žil z toho okamžiku
Přišla jsi, přišla jsi
A vzpomínky mě vláčejí jako bahno nebo písek
Už zbývají jen mé paže vynořené z mých
stesků.

Když jsem kdekoli
Živí se odtahují stíny jdou blíž
Radost mi stahuje tvář jak prudká bolest
A spaluje ohlušující ticho živých
A já vím že přišel ten správný čas
Má slova nepotřebují ozvěnu
Aby přehlušila hučení davů
Či dunění vln na pobřeží
A já vím že přišel ten správný čas
A že má slova jsou konečně plná trvání.

Neodbytný labyrint kam mě vedou vaše ruce
Tragický okamžik mého spáleného života
Blouznění pyšné a požehnané hvězdy
Přislíbené vzkříšení
Vaše ruce
Otevřené nebe nesoucí neviditelný
Otisk kde se uzlí naše cesty
Slib který zadržuje můj život a dává mi ho zhaslý.

Zázračné ruce možná že držíte
Na uzdě bouři jež mě má udeřit
Možná že máte sílu která mi chybí
A to co máte a co já neznám
By mou radost srovnalo s radostí Démonů.
Přestal bych žít
A rozbíjet své hodiny o váš zvláštní obraz
A zapomněl bych na trest který mě štěpí.

Kamenná křídla

A ptáci z masa a kostí prolamující ty hříšné tvary
Zkamenělé pod táhnoucím nebem
Nebem bezbarvým jako tvá paměť
Nebem jež umí plakat a smát se jako tvé oči
A nesmyslná naděje vířící do výšky
Jako ti ptáci prolamující rozlet své touhy.
A můj život visí uprostřed ticha
Těch nehybných kamenných křídel
Jež ti trhají tvář v níž se odrážím
Naděje že ti proniknu do života a zemřu
Jako ti ptáci prolamující rozlet své touhy.

Najít se za deset let stejný jako dnes
Nic by se nezměnilo
Světlo o něco bledší a dny kratší
Výřez nebe mezi střechami stejně ztěžklý
deštěm nebo světlem
Zvyky a roční doby zkalené příliš dlouhým
a důvěrným užíváním
Únorové nebe těžké a nízké jako dnes
U stolu v kavárně má ruka držící zbytečnou
tužku
A stejná vzdálenost mezi chodci a mou
temnou přítomností
Jen o něco větší strast o něco větší bolest
Při pohledu na prázdnotu tak plného
a marného života
O něco delší obcování se životem
O něco delší obcování se smrtí
A to bolestivé zúžení mých gest
A mé tváře.

Claude nenarodil jsem se abych umřel
Obětoval jsem tvou slávu smrtelným touhám
Claude už brzy budeš téměř mrtvá
Bolestná a ztracená v mé paměti
Obětoval jsem tvou slávu smrtelným touhám
A ty už brzy budeš téměř mrtvá
Živá a mrtvá v mém deliriu
A mé srdce tlouklo věčnou sebevraždou
A rozbil jsem svůj život o smrtelné touhy
Claude nikdy jsem tě neopustil když tě znovu
    nacházím
Claude už brzy budu bez tváře
Neboť ta moje kterou jsem ti dal se ztratila
Claude už brzy budu bez tváře
Jako člověk žijící na moři.

V *čase* v noci
Promluvím k tobě
V *čase* v noci budu moct odpovědět tichým
hlasem
Jediný okamžik který mi život vzal
V *čase* v noci znovu najdu tvou tvář
A tvar své tváře
Promluvím k tobě v *čase* promluvím k tobě
v noci
Konečně zaženu strašnou bolest svého ticha
Konečně zaženu smrtelné dny
Promluvím k tobě mimo čas promluvím
k tobě v noci
Setru hořké stopy čekání
Setru hořké stopy zapomnění
Do svých otevřených rukou vezmu tvou tvář
Tvou jedinou tvář jediné smrtelné chvíle
Promluvím k tobě mimo čas zaženu noc
Vrátím se k svrchovaným slovům
Abych ti je konečně řekl svým hlasem
Podobným světlu.

Žili jsme jako ti kdo zamýšlejí zemřít
Žili jsme v nepodmíněném světě
Bez brzdy v čase bez brzdy v noci
Bloudící na okraji ticha
Žili jsme
Schvácení stejným absurdním a jednotvárným
zlem

Pozdvižení světa
Bolest již proklínám bolest jež mě zlomila
Rovnost v tichu
Už mi zbývá jen nepřítomnost
Už mi zbývá jen život
A útržky toho ztraceného zpěvu.

REMEŠ, 6. ČERVENCE 1945

Podpálili jsme své vzpomínky
A náš příběh nám připadal možný
Žili jsme jako stíny
Žili jsme jako mrtví.

ROGERU GILBERT-LECOMTOVI,
RENÉMU DAUMALOVI,
HENDRICKU CRAMEROVI,
LUCU DIETRICHOWI

Všichni naši přátelé jsou mrtví
Zbloudili jsme navzdory všem svým nadějím
Ale byli jsme bytosti schopné zemřít
A byli jsme příliš podobní sami sobě
A nikdy nikdo nepochopí
Nikdy nás nikdo neuslyší
Nikdy si nikdo nevzpomene

A dnes večer s hrudí vystavenou
Všem úderům strašné zkázy
Vzpomínám v slzách
A vím že jsme byli jediní přítomní a věční
Jediní schopní převzít Dědictví
Vztyčit se jako radlice
A rozrýt ten mrtvý čas.